

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Motion från Samer i Syd

Samer i Syd har, via Majvor Massa Eriksson, inkommit med en motion i form av ett diskussionsunderlag. I underlaget beskriver motionären den utsatta situation som framförallt många unga samer lever i. Det finns idag t.ex. erfarenheter och forskning som visar på en ökad tendens till psykisk ohälsa bland unga samer som bland annat visar sig i form av en ökad självmordsbenägenhet hos unga män i det sydsamiska området.

Från motionären beskrivs en del av de insatser som planerats och genomförts för att möta de påtalade problemen. Bland dessa åtgärder nämns:

- Det samiska krisnätverket och dess telefonjour
- Forskningsinsatser via Umeå Universitet
- Sametingets programarbete inom området mm

Ett genomgående problem, enligt motionären, är bristen på samordning mellan offentliga myndigheters insatser, kunskapsbrist hos ansvariga myndigheter, brist på preventiva insatser på en samhällsnivå men också bristande förmåga hos de samiska organisationerna att nå den berörda samiska målgruppen.

Från motionären efterlyser man en ökad samverkan mellan alla aktörer, samiska som samhälleliga, i syfte att öka stödet för utsatta samiska ungdomar och att förebygga och motverka oönskad psykisk ohälsa.

Styrelsens yttrande över motionen

Motionären tar upp ett mycket angeläget och viktigt problemområde. Från styrelsens sida har ärenden med koppling till den samiska folkhälsan haft en hög prioritet allt sedan Landsmötet i Umeå 2007.

SSR har genomfört ett flertal åtgärder för att såväl höja kunskapsnivån hos svenska myndigheter samt också ställt förslag om konkreta insatser för att höja beredskapen hos svenska vårdgivare. Bland de insatser som kan nämnas är:

- Uppvaktningar av folkhälsominister Maria Larsson
- Informationsseminarium med samtliga ledande landstingspolitiker och sjukvårdsansvariga i de fyra nordliga landstingsområdena
- Överläggningar med Folkhälsoinstitutet i syfte att dels höja kunskapsnivån inom institutet gällande samiska frågor, dels påverka uppläggningsen av institutets praktiska folkhälsoundersökningar
- Diskussioner med FN:s särskilda rapportör för hälsofrågor, professor Paul Hunt.
- Regelbundna diskussioner med ledningen för Sametinget.

Ett genomgående problem i dialogen med de ytterst ansvariga inom regeringen och de statliga myndigheterna har varit oviljan att acceptera att samer i Sverige inte bara är en nationell etnisk minoritet utan framförallt ett urfolk.

Arbetet har dock inte varit helt utan framgång. Under hösten 2009 planeras nu en utbildningsdag för i första hand primärvårdspersonal i Västerbottens Läns syftande till att öka kunskapen om samiska förhållanden hos vårdgivaren. Från Västerbottens Landsting har man förklarat sig villig att erbjuda grannlandstingen att skicka deltagare.

Från motionären lyfts det viktiga arbete som frivilla krafter genomför via det samiska krisnätverket, som initierats av Samiska Rådet i Svenska kyrkan. Från SSRs sida känner vi tacksamhet över de insatser som frivilliga gör inom ramarna för denna verksamhet. Även denna verksamhet kan sannolikt utvecklas till att bli ännu bättre. SSR kan säkert på olika sätt bli tydligare i sitt stöd för denna verksamhet.

Samernas Landsmöte beslutade

Att styrelsen även fortsättningsvis prioriterar arbetet med att lyfta fram och arbeta med de samiska folkhälsofrågorna, inklusive de problem som de unga samernas utsatthet kan förorsaka, samt att i detta arbete även fortsättningsvis söka allianser och samarbete med både myndigheter och samiska organisationer.